

entra el Cielo por las puertas.

322. *Intravit in quoddam castellum,* quod Mariæ symbolum esse diximus. Sed pro Virginis Matri Assumptione *castellum* dicimus esse *cælum*, in quod intravit Iesus die suæ admirabilis Ascensionis, ut Mariæ ipsum hospitanti glorioissimum in cœlis præpararet hospitium. Auctores hujus placiti habeo Patres Hieronymum, Anselmum, Guaricium, & Ildephonsum. Primum ausculta *tom. 4. epist. ad Paulam, & Eusechium*, ubi hæc habet: *Intravit Jesus in quoddam castellum, id est in cælum, in quod ascendit Dominus, ut scilicet præpararet sue Matri immortalitatis locum.* Rationem ob quam Christus prior sua Matre in cœlos ascendiit, reddens Anselmus *lib. de Excellentia Virginis, cap. 7.* scribēbat: *Prudentior ergo, & digniori consilio usus, procedere illam volebas (cum Iesu loquitur,) quatenus ei locum immortalitatis in Regno tuo præparares, ac sic comitatus tota Curia tua festivitus ei occurres, eamque sublimius, sicut decebat tuam Matrem, ad te ipsum exaltares.* Anselmum sequutus Guaricus *Sermone 2. de Assumptione Virginis*, in nomine Christi inquit: *Ut patrem honorarem, in terram descendit nihilominus ut Matrem honorarem, in cælum reascendi. Ascendi, & præparavi ei locum, thronum gloriae, ut à dextris Regis Regina coronata confedeat.* Suppar Guarico discurrunt Hildephonius *serm. 6. de Assumptione Mariae*, ubi ita fatur: *Ascendens namque Dei Filius in cælum, Matrem castissimam ad tempus ad hoc dimisit in terris, ut ei locum immortalitatis in æthereis mansionibus præpararet, ut cum eo in perpetuum regnaret.* Itaque ingressus Iesus in castellum Marthæ, & Mariæ, ut hospitio exciperetur à Marthæ, se ipsum anagogicè delineavit, qui non post multos dies, teste Cajetano *ad caput 10. Luca*, ascensurus erat in cœlum, tanquam in supremum *castellum*, ut illò suæ Matri dignissimum præpararet hospitium. Vulgariter exponam: *Sube Christo en su Ascension al Cielo, y adelanta su entrada (à la de MARIA) en ese celestial castillo, como divino Mariscal, y Real aposentador de su Ma-*

D. Herony.
D. Ansel.
Guaric.
Abbas.
S. Hildephon.
Cælum est castellum in quod Iesu intravit, ut Maria afflent de in abbera ibi dignum præparet hospitium.

D. Anselm.

Guaric.
Abb.

Hildephon.

Cajetanus.

dre: para que al subir à el Maria, halle preparado su Throno, correspondiente à sus meritos, y grandeza. Profecto ab æterno jam Mariæ illa erat decreta sedes, quale in superioribus Illustrationibus assignavimus: illa scilicet verbis Angeli evulgata, referente Birgitta *in Ser. Birgitta Angelico, cap. 20. post medium*, sic: *Huc ergo gloria anima (Mariæ) sedes gloriæ ipsi Trinitati propinquissima ab æterno constituta erat.* Nihilominus Dei Filius, quæ homo, & Filius Deiparae, cupiens suam honorare Parentem, cœlum scandens, Matri suæ Sanctissimæ thronum & sedem præparat, sic disponens, ac si ab æterno non fuisset Decreta. Sed cur hoc non operatur Dei Filius per Angelos suos ministros, sed per se ipsum, ut memorati referunt Patres? Meditor cupere Christum hospitium suæ Parentis sic parare, sicut Maria Virgo *Christus cur per se ipsum, & non per Angelos suos Ministrorum in cœlis Mariae præparet tabernaculum?*

Martha, & Maria sorores, aque Mariam adsumptam Deiparam.

Liceat nobis contemplari humano nostro modo intelligendi Dei Filium Iesum in cœlis totum occupatum in Materni præparatione Solii, qui quasi suis met manibus illum disponendo, veluti stratum magnum, aut cameram auream, tappa sternit floridissima, suppedaneos pulvinos firmat, aulæum, conopœumque ditissimum cum suspendit, simul aureis, argenteisque cortinis, aut pretiosissima tela subtilissimis tabernaculum ornat, tentorium glorioissimum extollendæ Virgini parat Parenti. Totam mentem nostram aperit locus Isaiae capite 40. vers. 22. de Maria Deipara endatus breviter à Richardo Laurentino

Albertus
Magnus.
S. Thom.
Valent.

323.

Isaiae c. 40. rentino lib. 7. de Laudibus Beatae Mariae, col. 400. littera C, de Deo glorificante Deiparam loquente. Addit Isaias cœlorum expendens creationem: Qui extendit velut nibilum cœlos, & expandit eos sicut tabernaculum ad habitandum. Consule Hebraicam vocem קדש, Cadok, & ex ea cum Chaldaica Paraphrasi, Tigrina, Vatable, Pagnino, Oleastro, Forerio, & aliis, hanc lectionem legitimam exsnuabis. Qui extendit cœlos quasi paululum subtile, aut si- cut nihil, quemadmodum aut cortinam, vel ut telam, stravit eos quasi cameram, veluti aulaem, aut conopœum, expandens eos ad instar tentorii ad habitandum, & veluti habitaculum glorie domus Majestatis. Vide obser- creto, δ tu Catholice, quanta Deus Justis, & Sanctis suis parat in æternis habitaculis. Attende quod Maria, ut potè creatura sublimata, & glorificata, non solum super pueros homines Sanctos, sed etiam super omnes Angelorum Chorus sola inter creaturas principalius meruit à suo honorari Filio tali apparatu mansionis, & prædicta cœlestis hospitii pompa. Et cur, nisi quia Maria sic se humilem, sic se prædicavit abjectam sicut nihil? Si cœlum sic extenditur, ut nihil: si ex nihilo sic replicatur in orbis, cuinam eorum ornatum habitaculum existimas sic deberi, nisi creaturæ illi, quæ se in nihilum redigunt, semper humili, semper abjecta? Citatus Laurentinus ubi suprà ait: Extendit velut nihilum cœlos; id est, Mariam. Hec enim est (pergit ille lib. 8. col. 484. litt. F.) terra appensa super nihilum per humiliatem. Præstat auscultari nostrum Sanctum Bernardinum Senensem tomo 4. serm. 4. qui est de Conceptione Virginis, artic. 1. cap. 3. de Maria ad nihilum propensa sic loquentem: Nec insuper alicui pura creatura in seculo est datum tantum gustare nihilum creature, nec tantum se humiliare, & annibilare sub voluto Majestatis divine, sicut ipsi Virginis benedicta. Arridet Sancto Bernardino Magnus Albericus, expensis illud Ieremias cap. 4. vers. 23. scriptum, Aspexi terram, & ecce vacua erat, & nihil; dum serm. 15. in Annuntiatione B. Mariae, §. De se-

24. Martha nomine exceptit illum in domum suam. Luce 10. ver. 39.

Mulier hæc historica, Martha fuit, Magdalena soror, & hospita Christi Domini, ut ex iam data Evangelii expositione literali liquet. Ista suo nomine Syriaco Mortho, interpretatur Domina, seu dominans: Latinè autem id sonat, quod Martem tenens, seu alligans, ex Alberto Patavino 1. parte serm. Assumpt. Virg. Maria. Sub specie immanissimi draconis alligavit, ac tenuit Martem five dæmonem Martham in Galliis, inter Arelatam & Avenionem, ad Rhodanum fluvium, teste Clithoveo homil. de S. Martha. Suo hospitio, & erga Deum amore Martham ista Evangelica allegoricè, communis Sanctorum placito, Mariam Deiparam Dominam nostram delineavit, quæ dæmonem tartareum draconem sic tenuit, sic alligavit, ut non fuerit ausus accedere, sed nec nobis, ejus auxilium implorantibus nocere. Nulla enim inter creaturas, sicut Maria Virgo, Domino in terris

S. Albert.
Mag.

Maria cœlum ex nihilo, terra fuit vacua, immo & vacuissima.

Maria est summi Regis camera, & ornatisima aula. S. Bernard. Scens.

Martha nominis etymologia.

Albert. Patavina.

S. Martha Damonem in draco ne immo alligavit, atque subje cit. Clithoveus.

terris paravit hospitium. Verum anagogiam Hieronymi insequendo, qui per Marthæ, & Mariae castellum intellexit cœlum, quod petitur Maria Deipara hodie; dicimus per Martham anagogicè designari cœlestem Curiam. Ecclesiamque triumphantem, in cuius Castellum Dominus ascendens intravit, ut suæ Parenti immortalitatis locum præpararet. Illa enim Ecclesia, tunc Angelis exultantibus plena, Martha est, ut potè quæ spirituum exercitibus plena, Martem tenens, gaudium & pacem (ut potè visio pacis) annuntians more bellico, in Mariæ Assumptione lætatur, canente Missæ Graduali: *Assumpta est Maria in cœlum, gaudet exercitus Angelorum. Alleluia.* Enim verò si Martha in suo nomine Martem sonat; & Angelicas intelligentias symbolicè Marte delineari, nos docuit Gregorius Venetus in harmonicarum virtutum. Ant. Ricciard. Item S. Gabrielis. Pierius Valer. *Mars sym- bolum An- gelicarum.*

Maria eve- da in cœlos & cœlestis Curia, in forma bellissimi obarmatur exercitus, ut Martem, ac Dæmonem teneat, & alliget, in defensionem Fidelium, & in Christianorum subsidium. Nam è terris sublata Dei Matre Maria, adversus Dæmonis Martem Angelorum exercitibus indigemus.

Et huic erat soror nomine Maria, que etiam sedens fecit pedes Domini, audiebat verbum illius. Satis conspicuum est, per Marianam hanc historiam Magdalenam, quæ fecit pedes Domini sedebat, Mariam Deiparam designari, non modo continuæ deditam contemplationi divinæ, verum etiam de suo in cœlis hospitio per gloriosam Assumptionem futuram meditantem: Martha igitur, ut S. Bernardus Sermone 3. de Annuntiatione, ait, in domum suam exceptit Salvatorem in terris: Maria potius cogitat quemadmodum suscipiat ab eo in domo non manu facta, eterna, in cœlis. Illius enim anagogicæ Martæ, quippè Angelorum cœlestis Curia, soror est ex unico Parente

Maria Deipara Virgo. Proficit Alanus à Rupe edifferens illa Cantico- rum cap. 8. vers. 8. verba, Quid faciemus sorori nostræ, &c. ubi ait de Maria: Erat etiam soror Angelorum Maria est quantum ad spiritualis gratia parti- cipium, in qua Christus futurus erat si milis Maria, & Angelica nature. Itaque quamvis mystica, & anagogica Martha, secus pedes Domini glorificata sedet, licet suo occupata Angelico ministerio; Maria etiam, tam in terris per humilitatem, quam in cœlis per summam glorificati- nem, ad pedes Domini sedet continua, fruens ipso Dei in Trinitate Verbo. Enim verò quia Maria Virgo non solum ut ancilla Domini, sed etiam ut Martha, id est Dominica, Deo, & Filio suo in terris humili- ter ministravit; idcirco nunc, cum in cœlos memoratur ascendiens, Christus Dominus nuncupatur, dum dic- citur, Secus pedes Domini; non Je- sus, ut neveris beatitudinis præmium in manu Domini, Deiparæ impartiri ut coronam à Domino, non autem tanquam donum à Filio ipsius Do- minæ carne induit; nec ut voluntatis studium nudum, sed ut justitia coronam.

Maria autem satagebat circa fre- quens ministerium, quæ stetit & ait: Domine, non est tibi curæ, quod soror mea reliquit me solum ministrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet. Satis agebat officiosa nimis Martha Evangelica pietatis officium circa hospitium Domini sui Iesu: quod decenter innuens Arabica translatio, legit: Martha autem diligenter ministrabat plurimum, stans ante Dominum. Sic cœlites stantes ante Dominum, in cœlis, & in terris diligenter ipsi Deo hominibusque ministrant, Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi, &c. ut legitur ad Hebreos 1. vers. 24. Et, Astantes ante Deum? ut est Tobie 12. vers. 15. Cœlestium itaque spirituum turba, & gloria Curia Martha mystica, attendens Christum sic gloriosum triumphatorem in die suæ Ascensionis intrare in cœlos absque Maria Deiparæ comitatu, quam tanquam sororem cœlites diligebant, se pa- rum idoneam sentiens ad obsequium, & mirificam receptionem

sui

*Cant. 8.
vers. 8.*

sui hospitis noviter adventantis, ad ipsam honorandam, assumens Marthæ verba, Christum sic alloquitur: Domine, non est tibi curæ, quod soror mea Maria Mater tua reliquit me solum ministrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet ad congratulandum tibi: supplex oro, ut veniat de mundo, ubi nunc humilis sedet ad pedes tuos, id est Apostolos, quorum esti Magistra sit, nihilominus illorum respectu ultima, & quasi Discipula, illorum verba audit, & conservat in pectore, simul pro ipsis orans. Tuum dicere, facere est, ô Domine. Dic ergo illi, ut veniat huc, ut præsentia- liter in corpore & anima congratule- tur tecum, & fruatur simul divina- tua præsentia dulcissimo convivio, & æternō hospitio.

Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha sollicita es, & turbaris erga plurima. Historialiter hæc Christi verba absolute non sunt uti reprehensoria sumenda, quia quodam modo Martha charitatis affec- tum suscipiens Dominus, pietatem fœminæ non abjecit. In primis re- petitio nominis Marthæ, Christi fuit amoris indicium. Vulgare est il- lud Augustini serm. 26. de verbis Domini, dum inquit: Repetitio no- minis Martha, est indicium dilectionis. Unde D. Ambrosius tomo 3. lib. 7. in Lucam, ad hunc locum scripsit: Nec Martha tamen de ministerio re- prehenditur; sed Maria, quod melior- rem partem sibi elegerit, antefertur. Quod satis clarè lectio Persica com- probat, quæ Christi verba potius in Marthæ laudem, quam in facti reprobationem retorquet. Martha, Mar- tha in omnibus rebus exornata es, & super plurimas mulieres praecellen- tiabas. Sollicitudo enim Marthæ inde fortasse oriebatur, quia ultra dilectionem, qua prosequebatur hos- pitem, domus, sive hospitium, non minoris germanæ, sed majoris, Marthæ scilicet, domicilium erat. Nec sollicitudo obsequiosa erga Deum re- prehensibilis, nec turbatio in præ- sentia divinæ Majestatis digna notâ censeretur: utraque enim tanto est laudabilior, quanto à culpa longin- quior. Omnia, ac si pro Marthæ lo- queretur, comprehendit suis verbis Tertullian. Tertullianus lib. de Præscript. adv. P. R. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

Hæreticos, cap. 43. ibi enim inquit: At ubi Deus, ibi metus in Deum, qui est initium sapientia. Vbi metus in Deum, ibi gravitas honesta, & dilig- entia adtronita, & cura sollicita, & adlectio explorata, & communicatio deliberata, & promotio emerita, & subiectio religiosa, & apparitio devo- ta, &c. Hinc oritur laus turbatio- nis, quæ in Dei præsencia excita- tur, (est turbatio non culpabilis, sed subserviens multipli actioni; inquiet- bat Cajeranus de Marthæ loquens turbatione;) de qua expresse lo- quens Jobus cap. 23. vers. 15. ait: ver. 15. Et idcirco à facie ejus turbatus sum, & considerans eum timorem solicitor.

Subjiciam pro Martha laudibus ver- ba Franconis Affligentensis Abbatis Fran- Abbad. lib. 11. de Gratia Dei, ubi hæc verba

habet: Suscepit enim Martha Do- minum, ut religiosa fœmina, devota discipula, ut benigna hospita; ideo- que sollicita erat circa ea quæ erant re- ligionis, que devotionis, que hospi- talitatis. Ipsa Domina, ipsa ancilla, ordinabat, festinabat, preparabat, ministrabat. Sed quia multa erant, quæ hospitalitas tam pii Domini, tam

chari Magistri exigebat, & fermebat, discurribat, anhelabat. Et quia ad singula quaque occurtere non poterat, pondere sollicitudinis pressa anxiaba- tur, turbabatur. Premie cuncta dicta de Evangelica Martha, pro anagoge cœlestis Curia, & pro Ecclesia triunphante in Marthæ depicta. Iam igitur respondet Dominus Marthæ cœlesti ipsum recipienti: Martha,

Martha sollicita es in mea suscep- tione, & præ magno, ac reverenti- gaudio ob meam præsentiam turba- ris erga plurimum obsequium, quod

mihi præstare cupis: tui enim cœ- lestes cives inferiores, veluti voce turbata clamitant ad superiores, quod

psal. 23. vers. 7. & 8. canitur: Attol- lite portas principes vestras, & ele- vaminis portas aternales. Alter, Leva-

te porte capita vestra. Tollite, &

extollite vos portæ aternæ, & introi- bit Rex gloria. Et quasi Angeli igno- rassent suum Regem, & Dominum,

admirative aiunt: Quis est iste Rex

gloria? quæ voces omnes quamdam

laudabilem exprimunt cum pia tur- batione sollicitudinem. Respondet

jam Dominus Marthæ.

M m Porro

Arabicus.

*Lucæ 10.
vers. 41.*

*S. August.
D. Anicelm.*

*Perfica
lect.*

*Martha fo-
licitudinis
causa.*

*Sollicitudo
obsequiosa
erga Deum
est irrepre-
hensibilis.*

Tertullian.

P. R. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.